

■ ■ ■ Åndsverkloven gir intervjuobjektet en sterk rettsposisjon. Så lenge den intervjuede formulerer seg med en viss språklig originalitet, skal det nok ikke mye til før han oppnår opphavsrettslig vern, skriver advokat **Magnus Stray Vyrje.**

Intervjuobjektet står sterkt

INNLEGG Medier

Gunnar Bodahl-Johansen skriver i DN 27. august om den intervjuedes rett til sitatsjekk og til å korrigere sine egne uttalelser. Den siste endringen i Vær varsom-plakaten skal visstnok gi uklare svar. Er journalisten forpliktet til å tilby sitatsjekk? Uansett publiseringsplattform? Hva har den intervjuede krav på å lese, og rette? Har man rett til å løpe fra egne uttalelser?

Vi har her ikke bare å gjøre med presseetikk. Den som intervjues kan nemlig ha opphavsrett til sine formulerte uttalelser, eventuelt med opphavsrett til hele intervjuet.



IKKE BARE PRESSEETIKK. Advokat Magnus Stray Vyrje.

Spørsmålet om hva slags bruk som kan gjøres av den intervjuedes uttalelser reguleres da også av åndsverkloven.

Intervjuer er etter sin art litt rare. Det skal derfor ikke mye til før den intervjuedes uttalelser oppnår vern. Høyesterett har nemlig uttalt at verkshøydekravet ikke er strengt for litterære uttrykk. Dette gjelder også for uttalelser som meddeles muntlig, i forbindelse med et intervju. Det går selvsagt en nedre grense. Men så lenge den intervjuede formulerer seg med en viss språklig originalitet, skal det nok ikke mye til før han oppnår opphavsrettslig vern.

Det følger klart av gjeldende teori og rettspraksis at den intervjuede kan få opphavsrett til sine formulerte uttalelser, eventuelt også med opphavsrett hele intervjuet. Men rettighetene til den intervjuedes uttalelser kan også tilkomme journalisten alene. Det så vi et eksempel på i en svensk dom fra 1996 hvor Högsta Domstolen kom til at Aftonbladets gjengivelse av tre sitater fra et intervju



i Dagens Nyheter medførte en krenkelse av journalistens opphavsrett.

Dersom den intervjuede har enerett eller med opphavsrett til sine formulerte uttalelser, kan uttalelsene ikke publiseres uten vedkommendes samtykke. Dette følger rett av loven. Publiserings medfører både eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring for allmennheten, hvilket er forbeholdt opphavsmannen.

Den som publiserer må i så fall innhente samtykke fra den intervjuede, skriftlig eller muntlig. I den forbindelse kan det selvsagt hevdes at den som lar seg intervju, gjør dette på visse forutsetninger, herunder at uttalelsene skal kunne publiseres.

Men en slik forutsetning kan nødvendigvis ikke innfortolkes. Den som uttaler seg kan for eksempel bare ønske å forsyne journalisten med informasjon, eller at uttalelsene skal gjengis senere, i en bestemt sammenheng, etter forutgående sitatsjekk mv.

Åndsverkloven inneholder en egen bestemmelse som er ufor- enlig med innfortolket samtykke. Avtaler om overdrags- else av opphavsrett skal tolkes innskrenkende, det vil si i den intervjuedes favor. Journalisten overdras ikke annen publiseringsrett enn det som kan



DN 27. august.

utledes uttrykkelig fra partenes mellomværende.

Åndsverklovens utgangspunkt er at den intervjuedes uttalelser skal gjengis uten språklige eller redaksjonelle endringer. Det følger klart av loven at den intervjuede kan motsette seg endringer, oversettelser og bearbeidelser. Det å gjøre endringer i andres verk kan også komme i strid med respekturen. Åndsverklovens hovedregel er at det ikke skal gjøres endringer som opphavsmannen opplever som krenkende for seg selv eller verket.

Den rettsposisjon som åndsverkloven gir intervjuobjektet er således sterk. Etter som medier må ha samtykke for å publisere opphavsrettslige beskyttede uttalelser, kan den intervjuede oppstille vilkår -

■ **VERN.** Intervjuer er etter sin art litterære. Det skal derfor ikke mye til før den intervjuedes uttalelser oppnår vern, skriver artikkelforfatteren. Her er helseminister Jonas Gahr Støre omringet av presse på Stortinget. Foto: Øyvind Elvsborg

herunder om sitatsjekk og rett til å gjøre etterfølgende korreksjoner. Det er vanskelig å se at den intervjuede skal kunne anses å ha gitt disse rettighetene fra seg på forhånd.

Intervjuobjektets råderett over egne ikke-publiserede uttalelser kan ikke omgås via sitt retten. Åndsverklovens situasjon mellomværende kan ikke omgås via sitt retten. Åndsverklovens situasjon mellomværende kan ikke omgås via sitt retten. Åndsverklovens situasjon mellomværende kan ikke omgås via sitt retten.

Mediene kan heller ikke omgå hele problemstillingen ved å vise til yttingsfriheten. Dersom man ikke kommer til enighet med den intervjuede om hvorledes vedkommendes uttalelser skal gjengis, har mediene ikke annet valg enn å skrive uttalelsene om, slik at man refererer i stedet for i sitere. Men et annet spørsmål er om en slik omgåelse lar seg forene med god presseskikk.

Magnus Stray Vyrje er advokat



Navn: Ola Rydye
Alder: 25 år
Stilling: Leder i Norsk studentorganisasjon

PÅ NATTBORDET

- Akkurat nå tror jeg det er «En tid for alt» av Karl Ove Knausgård. Den handler om englenes historie på jorden, foreløpig i alle fall.

- Javel. Har du lest de han har skrevet?

- Nei, og jeg vet ikke om jeg har planer om det heller.

- Hvorfor begynte du på denne?

- Jeg fikk den til jul, og da tenkte jeg at jeg måtte lese den.

- Ikke dumt. Hva er det som er typisk for det du vanligvis leser?

- Jeg vet ikke, yngre norske forfattere, kanskje. Som Johan Harstad, han har blitt en favoritt. Ellers også noen av klassikerne - en har et ansvar for å få lest seg gjennom.

- Noen spesielle av Harstads som utmerker seg?

- Egentlig alle, men «Håselby» om Albert Åberg som voksen, den likte jeg godt. Skummel var den og.

- Kjenner du deg igjen?

- Den handler om da Albert er på min alder, i 20-årene, og reiser rundt i Paris. Ja, jeg romantiserer kanskje litt den formen for tilværelse.

- Hvordan velger du ut nye bøker?

- Jeg kan bruke timevis i bokhandelen. Jeg har en leseglad familie som har pratert meg litt om oppdragelse, til jul og bursdager har det stort sett vært bøker.

- Veldig bra.

- Jeg synes det er fantastisk. Og så ingen finnes det ikke noe penere møbel enn bokhyllen.

- En bok som har utmerket seg?

- En av dem er Fjodor Dostojevskis «Forbrytelse og straff». Det var noe med måten å beskrive angsten på - det virket så ekte at jeg satt igjen med en følelse av at jeg skal være lovløydig for resten av livet.

- Heldigvis ikke den verste biefekten en bok kan ha. Hva med bøker du angrer på, finnes det noen av dem?

- Gert Nygårdshaugs «Mengele Zoo». Den var så kjedelig. Veldig gjentagende og burde vært 250 sider kortere, om jeg skulle latt meg fenge videre. Men artig tanke.

- «Mengele Zoo» er en av de bøkene som figurerer med høyest frekvens i denne spalten. - Da kan du tenke deg min skuffelse etter å ha fått hysa den opp i evigheter også.

■ E-post: etterbors@dn.no Kontaktperson: Sarah Sørheim sarah.sorheim@dn.no Innlegg sendes til etterborsdebatt@dn.no

■ DN betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere, og til å forkorte innlegg.

■ Bidrag som ikke er bestilt, honoreres ikke. Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4000 tegn (cirka 700 ord). Underinnlegg/replik: Maks 1000 tegn (cirka 200 ord).

DagensNæringsliv Sentralbord 22 00 10 00 Kundeservice 815 11 815 Annonse 22 00 10 75

Dagens Næringsliv
Christian Krohgs gate 16,
Postboks 1182 Sentrum,
0107 Oslo

REDAKSJONEN etter kl. 16.30

Desken: 22 00 13 30

Etterbørs: 22 00 10 05

Feature: 22 00 13 51

Finans/næringsliv: 22 00 13 64

Foto: 22 00 13 07

Livsstil: 22 00 13 73

Nyhetsjef: 24 10 14 30

Politikk/økonomi: 22 00 13 93

Utenriks: 22 00 13 65

REDAKSJONER UTENFOR OSLO

Kristiansand: 38 07 13 00

Stavanger: 51 85 81 11/13

Trondheim: 91 60 02 17

Bergen: 77 66 56 65

REDAKSJONER UTENLANDS

Bangkok: +66 7622 5970

London: +44 20 8241 9434

New York: +1 917 544 3863

TELEFAKS OSLO

Abonnement: 22 00 10 80

Administrasjonen: 22 00 10 10

Annonse: 22 00 10 70

Lesalag: 22 00 10 30

Redaksjonen: 22 00 11 10

TELEFAKS UTENLANDS

Bangkok: +66 762 34580

TELEFAKS UTENFOR OSLO

Bergen: 55 31 65 92

Kristiansand: 38 07 08 30

Stavanger: 51 85 81 10

Trondheim: 73 80 89 02

Trømsø: 77 66 56 78

E-POST

annonse@dn.no

kundeservice@dn.no

redaksjonen@dn.no

www.dnavis.no